

WSPOMNIENIE

PROFESOR MONY ELKAIM

20 listopada 2020 roku zmarł profesor Mony Elkaim, wybitny neuropsychiatra, psychoterapeuta, terapeuta rodziny, dla nas — psychoterapeutów związanych Katedrą Psychiatrii UJ CM w Krakowie — nauczyciel i przyjaciel.

Urodzony 7 listopada 1941 w Maroku, w Marrakeszu, w rodzinie o korzeniach żydowskich, od kilkudziesięciu lat mieszkał i praktykował w Brukseli. Był niezwykle aktywny zawodowo: związany z Université Libre de Bruxelles, był równocześnie konsultantem w Katedrze Psychiatrii Erasmus Hospital przy University of Brussels, założycielem oraz dyrektorem Institute of Family and Human System Studiese tamże, dyrektorem projektu wydawniczego „Editor du Sevil” w Paryżu, wydającym książki z dziedziny psychiatrii, psychoterapii i psychoanalizy, a także wydawcą „Family Therapy Journal”, ważnego europejskiego czasopisma poświęconego terapii rodzin. Jego temperament polityczny sprawił, że w latach 70., związany z ruchem antypsychiatrii, współpracował z Franco Basaglią, reformatorem psychiatrii włoskiej.

Nie do przecenienia jest niezwykle wkład profesora Mony’ego Elkaima w rozwój terapii rodzin w Europie. Był założycielem European Family Therapy Association (EFTA), pełniąc w latach 1990–2001 funkcję prezydenta EFTA, a w kolejnych dekadach prezydenta Zarządu Training Institutes Chamber EFTA TIC, grupującego 136 instytutów z 29 krajów Europy. Profesor Elkaim jest autorem licznych publikacji z dziedziny terapii rodzin i psychoterapii. Jedna z jego książek poświęcona terapii par „If you love me, don’t love me” (Basic Books, New York, 1990) została przetłumaczona na kilkanaście języków.

Profesor Mony Elkaim działał także bardzo aktywnie na forum European Association for Psychotherapy (EAP), towarzystwa reprezentującego większość europejskich towarzystw psychoterapeutycznych i współpracującego z Parlamentem Europejskim w zakresie regulacji prawnych dotyczących psychoterapii. W latach 2007–2008 pełnił funkcję prezydenta EAP.

Przed wszystkim jednak był niezwykle ciepłym, wspaniałomyślnym, szczodrym, otwartym na innych, z poczuciem humoru. Błyskotliwym, inteligentnie ripostującym i komentującym wydarzenia. Jego marokańskie korzenie, rodzinna tradycja dzielenia się z innymi wyrażały się w przyjemności spędzania czasu nie tylko na pracy i uczeniu się, ale także na biesiadowaniu i celebrowaniu wydarzeń. Na zawsze z nami pozostanie wspomnienie jego umiejętności cieszenia się z bliskości innych. Jego dom w Brukseli był miejscem, do którego, wspólnie z żoną Olgą, zapraszał przyjaciół i współpracowników.

Od połowy lat 80. bardzo aktywnie wspierał polskich psychoterapeutów, stwarzając warunki umożliwiające młodym nauczycielom akademickim udział w międzynarodowych konferencjach naukowych. Jego obecność w naszym życiu, nie tylko zawodowym, za wdzięczaliśmy profesor Marii Orwid, z którą się przyjaźnił i którą niezwykle cenił. Lubił

przyjeżdżać do Krakowa, kilkakrotnie prowadził wykłady i warsztaty, nie pobierając przy tym honorarium za swoją pracę. Jego wsparcie zarówno intelektualne, organizacyjne, jak i emocjonalne było dla nas nie do przecenienia. W uznaniu tych zasług Polskie Towarzystwo Psychiatryczne w 2007 roku przyznało mu honorowe członkostwo.

Osobiście był mi osobą bardzo bliską. Momentem zwrotnym w naszej relacji był mój udział w konferencji w Marrakeszu na początku lat 90. ub. wieku, współorganizowanej przez Mony'ego, podczas której zobaczyłam, jak bardzo czuje się tam szczęśliwy, jak bardzo jego sposób bycia jest spójny z kulturą tego miejsca. Miałam wiele okazji do stosunkowo częstego spotykania Mony'ego: czy to podczas prac Zarządu EFTA, czy Zarządu EAP, reprezentując Sekcję Naukową Terapii Rodzin oraz Sekcję Naukową Psychoterapii PTP, czy podczas konferencji EFTA. Był zawsze przyjazny, pytał o nasze sprawy, czule wspominał wspólne wydarzenia, przekazywał drobne upominki dla bliskich osób w Krakowie.

W ostatnich latach, mimo kilku kryzysów zdrowotnych, był nadal bardzo aktywny, m.in. działając w EFTA TIC, inicjując w różnych państwach europejskich, wspólnie z towarzystwami krajowymi, kameralne seminaria dla nauczycieli terapii rodzin i superwizorów.

Bardzo trudno jest uwierzyć, że nie doświadczymy już Jego obecności, Jego nadzwyczajnej energii i nie usłyszymy charakterystycznego, wypowiedanego z francuskim akcentem *Dear Friends*.

Kraków, 9 stycznia 2021

Barbara Józefik